

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΙΔΡΥΜΑ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ
ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

ΕΝΙΑΙΟ ΤΑΜΕΙΟ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΜΙΣΘΩΤΩΝ
Δ Ι Ο Ι Κ Η Σ Η

ΓΕΝ. Δ/ΝΣΗ ΑΣΦ/ΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ - ΕΣΟΔΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΓΕΝΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

Ταχ. Διεύθυνση : Αγ. Κων/νου 8
10241 ΑΘΗΝΑ

Πληροφορίες : Β.Μελά

Αριθ. τηλεφώνου : 210 52 15 248

FAX : 210 52 23 228

E – mail : asfika@otenet.gr

ΑΔΑ: 4ΑΜ34691ΩΓ-ΩΧΠ

Αθήνα 29/8/2011

Αριθμ. Πρωτ.
Α23/269/21

ΓΕΝΙΚΟ ΕΓΓΡΑΦΟ

ΠΡΟΣ:

Όλα τα Υποκαταστήματα και
Παραρτήματα του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ
(Υπηρεσίες Εσόδων)

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

Ως ο συνημμένος πίνακας
διανομής

ΘΕΜΑ : Συμπληρωματικές οδηγίες για την εφαρμογή της παραγράφου 2 του άρθρου 141 του ν. 3655/2008, που αφορά στην μείωση κατά 50% των εισφορών του κλάδου Κύριας Σύνταξης, με τις οποίες βαρύνονται οι μητέρες ασφαλισμένες του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ κατά το δωδεκάμηνο απασχόλησης τους μετά τον τοκετό.

ΣΧΕΤ. : Οι υπ' αριθμ. 15/2010 και 48/2010 Εγκύκλιες διαταγές ΙΚΑ-ΕΤΑΜ

Σας κοινοποιούμε το υπ' αριθμ. Φ10035/2147/117/29.03.2011 έγγραφο της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων με συνημμένη την 259/2010 Γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, σχετικά με την εφαρμογή των αναφερομένων στο θέμα διατάξεων και σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

Σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 141 του ν. 3655/2008 οι εισφορές του κλάδου κύριας σύνταξης, με τις οποίες βαρύνονται οι γυναίκες ασφαλισμένες Φορέων Κύριας Ασφάλισης αρμοδιότητας του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, μειώνονται κατά 50%, το δωδεκάμηνο απασχόλησής τους που ακολουθεί τον μήνα του τοκετού τους.

Στην περίπτωση που το τέκνο αποβιώσει είτε αμέσως μετά την γέννησή του, είτε πριν την παρέλευση των δώδεκα μηνών, τότε οι ανωτέρω διατάξεις δεν εφαρμόζονται ή διακόπτεται η εφαρμογή τους για το εναπομείναν του δωδεκαμήνου διάστημα αντιστοίχως, στη δε ασφαλισμένη θα πρέπει να γίνεται πλέον παρακράτηση ολόκληρων των ασφαλιστικών εισφορών της, καθ' όσον η ύπαρξη του παιδιού αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την εφαρμογή της ανωτέρω ευνοϊκής ρύθμισης.

Εάν το τέκνο αποκτηθεί με την διαδικασία της υιοθεσίας ή της παρένθετης μητρότητας, οι προαναφερόμενες διατάξεις εφαρμόζονται και για τη θετή μητέρα, υπό την προϋπόθεση ότι, η φυσική ή φέρουσα-κυοφόρος μητέρα δεν θα κάνει χρήση του σχετικού ευεργετήματος. Κατόπιν αυτού θα πρέπει οι ενδιαφερόμενες να προσκομίζουν έγγραφα από τα οποία θα προκύπτουν τα στοιχεία της φυσικής ή φέρουσας-κυοφόρου μητέρας, προκειμένου να μπορέσουν τα αρμόδια Υποκαταστήματα ΙΚΑ-ΕΤΑΜ να διαπιστώσουν εάν αυτή έχει κάνει χρήση του εν λόγω δικαιώματος.

Στις περιπτώσεις υιοθεσίας που δεν είναι γνωστά τα στοιχεία της φυσικής μητέρας, εκτός των άλλων δικαιολογητικών θα πρέπει η θετή μητέρα να προσκομίζει και υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/86 με την οποία θα δηλώνει τα ανωτέρω (ότι δεν γνωρίζει δηλαδή τα στοιχεία της φυσικής μητέρας του τέκνου), προκειμένου τα Υποκαταστήματα ΙΚΑ-ΕΤΑΜ να προβαίνουν στην επιστροφή των επί πλέον καταβληθεισών εισφορών χωρίς περαιτέρω ενέργειες.

Επισημαίνουμε ότι, για τον πατέρα σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να ισχύσουν οι εν λόγω διατάξεις.

Επίσης, με αφορμή ερωτήματα που έχουν υποβληθεί στην Υπηρεσία μας, κρίνουμε αναγκαίο, για την ενιαία αντιμετώπιση του θέματος, να διευκρινίσουμε ότι και για χρονικές περιόδους απασχόλησης από 1.04.2010 και εφεξής, η επιστροφή των επιπλέον καταβληθεισών εισφορών στις μητέρες, σε εφαρμογή των συγκεκριμένων διατάξεων, είναι δυνατόν να πραγματοποιείται από τα Υποκαταστήματα ΙΚΑ-ΕΤΑΜ με έκδοση σχετικής απόφασης Διευθυντή, αφού πρώτα διαπιστωθεί ότι, η εν λόγω μείωση δεν έχει πραγματοποιηθεί ήδη από τον εργοδότη τους.

Τέλος, υπενθυμίζουμε ότι, ασφαλιστικές εισφορές για Δώρα Εορτών και Επίδομα Αδείας καθώς και για πρόσθετες αποδοχές (π.χ. επίδομα ισολογισμού), που αφορούν απασχόληση της μητέρας, η οποία έλαβε χώρα εκτός του κρίσιμου χρονικού διαστήματος των δώδεκα (12) μηνών, θα επιστρέφονται εφόσον η καταβολή τους και κατ' επέκταση η παρακράτηση των αντίστοιχων ασφαλιστικών εισφορών πραγματοποιήθηκε εντός του δωδεκαμήνου.

Συν/να:7φ

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Η ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ
& ΔΙΟΙΚ/ΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΑΒΕΛΛΑΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

1. Γρ. κ. Διοικητή
2. Γρ. κ. κ. Υποδιοικητών
3. Γρ. κ. κ. Γεν. Δ/ντών
4. Γρ. κ. κ. Συντονιστών
5. Όλα τα Υπουργεία - Δ/νσεις Διοικητικού (για την άμεση ενημέρωση αυτών και των εποπτευόμενων Υπηρεσιών, ΝΠΔΔ, Οργανισμών, Δημ. Επιχειρήσεων κ.α.)
6. Υπουργείο Απασχόλησης & Κοιν. Προστασίας
Γενική Γραμματεία Κοιν. Ασφαλίσεων
Σταδίου 29, 10110 Αθήνα
7. Κεντρική Ένωση Επιμελητηρίων
Ακαδημίας 6, 10671 Αθήνα
8. Σ.Ε.Β.
Ξενοφώντος 5, 10557 Αθήνα
9. Σύνδεσμος Ανων. Εταιρειών και ΕΠΕ
Πανεπιστημίου 16, 10672 Αθήνα
10. Σύνδεσμος Βιομηχάνων Βόρειας Ελλάδας
Προμηθέως 32, 54629 Θεσ/νίκη
11. Σύνδεσμος Βιομηχάνων Αττικής και Πειραιώς
Ακαδημίας 15, 10671 Αθήνα
12. Ένωση Ελληνικών Τραπεζών
Μασσαλίας 1 και Σόλωνος, 10680 Αθήνα
13. Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος
Μητροπόλεως 12-14, 10563 Αθήνα
14. Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.
Ακαδημίας 65 και Γενναδίου 8, 10678 Αθήνα
15. Πανελλήνια Ομοσπονδία Εμπορικών Κλαδικών Οργανώσεων
Λυκαβηττού 37, 10672 Αθήνα
16. Ένωση Ελλήνων Εφοπλιστών
Ακτή Μιαούλη 85, 18537 Πειραιάς
17. Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο της Ελλάδας
Σταδίου 24, 10564 Αθήνα
18. Γ.Σ.Ε.Ε.
28^{ης} Οκτωβρίου 69, 10434 Αθήνα
19. Πανελλήνια Ομοσπονδία Λογιστών
Κάνιγγος 27, 10682 Αθήνα
20. Ένωση Φοροτεχνικών Ελευθέρων Επαγγελματιών
Ιουλιανού 42-46, 10434 Αθήνα
21. Γενική Συνομοσπονδία Επαγγελματιών Βιοτεχνών Ελλάδος
Αριστοτέλους 4, 10433 Αθήνα
22. Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών
Ακαδημίας 7, 10671 Αθήνα

23. Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Θεσ/νίκης
Τσιμισκή 29 , 54624 Θεσ/νίκη
24. Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Πειραιά
Λουδοβίκου 1 Πλ. Οδησσού , 18531 Πειραιάς
25. Ομοσπονδία Επαγγελματιών Εμπόρων
Νομού Θεσ/νίκης
Αριστοτέλους 3, 54624 Θεσ/νίκη
26. Ομοσπονδία Εμπορικών Συλλόγων Πελοποννήσου
Κανακάρη 46 - 52, 26221 Πάτρα
27. Επιχειρησιακή Ομάδα Ασφαλιστικών Εισφορών
Πατησίων 12, Αθήνα
28. Ομάδα Εκπαιδευτών Αθήνας
Πατησίων 12, Αθήνα
29. Ομάδα Εκπαιδευτών Θεσ/νίκης
(Υποκ/μα Ι.Κ.Α. – Ε.Τ.Α.Μ. Πύλης Αξιού)
30. Ομάδα Υποδομών Ηλεκτρονικής Εξυπηρέτησης & Τηλεπικοινωνιών
Πατησίων 12, Αθήνα
31. Εθνική Συνομοσπονδία Ελληνικού Εμπορίου (Ε.Σ.Ε.Ε.)
Μητροπόλεως 42, 10563 Αθήνα
32. Επαγγελματικό Επιμελητήριο Αθηνών
Ελ. Βενιζέλου 44, 10679 Αθήνα
33. Επαγγελματικό Επιμελητήριο Πειραιά
Αγ. Κων/νου 3, 18531 Πειραιάς
34. Γενική Συνομοσπονδία Επαγγελματιών
Βιοτεχνών Ελλάδος
Καποδιστρίου 24, 10682 Αθήνα
35. Πανελλήνια Ομοσπονδία Φοροτεχνικών
Ελευθέρων Επαγγελματιών Ελλάδας
Ιουλιανού 42-46, 10434 Αθήνα
36. Ομάδα Υποδομών Λειτουργικών Παρεμβάσεων & Διαδικασιών
Πατησίων 12, Αθήνα
37. Ανάδοχος Ο.Π.Σ./Ι.Κ.Α. – Ε.Τ.Α.Μ.
Πατησίων 12, Αθήνα
38. Ομάδα Υποδομών Προετοιμασίας & Συλλογής Στοιχείων
Πατησίων 12, Αθήνα
39. Επιτροπή Διαχείρισης Ο.Π.Σ./Ι.Κ.Α. – Ε.Τ.Α.Μ.
Πατησίων 12, Αθήνα

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
& ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ
ΓΕΝ. Δ/ΝΣΗ ΚΟΙΝ. ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΚΥΡΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ**

Τμήμα Ελεύθερων Επαγγελματιών

Πληροφ: Σ. Παπαϊωάννου
Διεύθυνση: Σταδίου 29
Ταχ. Κωδ.: 101 10 Αθήνα
Τηλέφωνο: 210 - 3368101
Fax: 210 - 3368110
e-mail: asfayt@ggka.gr

Αθήνα, 29.03.2011

Αρ. πρ.: Φ.10035/2147/117

ΠΡΟΣ: Ο.Α.Ε.Ε.
Δ/ση Εσόδων
Σατωβριάνδου 18
104 32 Αθήνα

ΚΟΙΝ.: 1. Νομικό Συμβούλιο του Κράτους
Τμήμα Μελετών
Ακαδημίας 68 & Χ. Τρικούπη
106 78 Αθήνα

2. Νομική Υπηρεσία Γ.Γ.Κ.Α.

3. Όλους τους Ασφ. Φορείς Κύριας
Ασφάλισης αρμοδιότητας Υπ.
Εργασίας & Κοιν. Ασφάλισης

ΘΕΜΑ: Αποδοχή της 259/2010 Γνωμοδότησης του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, σχετικά με το δικαίωμα των γυναικών ασφαλισμένων που αποκτούν παιδί, να καταβάλλουν, για το δωδεκάμηνο που ακολουθεί το μήνα τοκετού, τις ασφαλιστικές τους εισφορές, για τον κλάδο κύριας σύνταξης, μειωμένες κατά 50% (παρ. 2 του άρθρου 141 του ν. 3655/2008).

ΣΧΕΤ.: Τα ΔΙΕΣ/Φ7/11/75621/31.07.2009 & ΔΙΕΣ/Φ7/7/45328/03.05.2010 έγγραφά σας.

Στη συνέχεια των πιο πάνω σχετικών εγγράφων σας, αναφορικά με το ανωτέρω θέμα, σας γνωρίζουμε ότι η Ολομέλεια του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, προς το οποίο υπεβλήθη σχετικό ερώτημα, εξέδωσε την αριθμ. 259/2010 Γνωμοδότησή της, την οποία κάνουμε αποδεκτή και σας αποστέλλουμε για ενημέρωση και εφαρμογή.

Ειδικότερα, σύμφωνα με την παραπάνω Γνωμοδότηση, κατά τη γνώμη της πλειοψηφίας του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους,

1. Στην περίπτωση που το τέκνο αποβιώσει αμέσως μετά τη γέννησή του, η μητέρα δεν έχει δικαίωμα καταβολής μειωμένων κατά 50% εισφορών του κλάδου κύριας σύνταξης, αλλά οφείλει να καταβάλει ολόκληρο το ποσό των αναλογουσών εισφορών της για το δωδεκάμηνο που ακολουθεί το μήνα τοκετού.
2. Στην περίπτωση που το τέκνο αποβιώσει μερικούς μήνες μετά τον τοκετό, πάντα μέσα στο δωδεκάμηνο που ακολουθεί, τότε διακόπτεται η εφαρμογή της ευεργετικής διάταξης του άρθρου 141 παρ. 2 του ν. 3655/2008 για το εναπομείναν του δωδεκαμήνου χρονικό διάστημα.
3. Η διάταξη του άρθρου 141 παρ. 2 του ν. 3655/2008 έχει εφαρμογή και στην περίπτωση της θετής μητέρας κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα των δώδεκα μηνών που ακολουθούν τον τοκετό, ανεξαρτήτως του τρόπου με τον οποίο αυτή απέκτησε παιδί, δηλαδή είτε μέσω υιοθεσίας, είτε μέσω παρένθετης μητρότητας, υπό την προϋπόθεση ότι η φυσική μητέρα δεν έχει κάνει χρήση του ευεργετήματος και
4. Ο πατέρας σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να κάνει χρήση του υπό της διάταξης του άρθρου 141 παρ. 2 του ν. 3655/2008 προβλεπόμενου ευεργετήματος.

Ο Αναπληρωτής Υπουργός

Γεώργιος Κουτρουμάνης

Συν: Η Γνωμοδότηση του ΝΣΚ προς
όλους τους αποδέκτες και της Εσωτ.
Διανομής - (10) φύλλα

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ:

1. Γραφείο Υπουργού
2. Γραφείο Αν. Υπουργού
3. Γραφείο Γεν. Γραμματέως Κ.Α.
4. Γραφείο Γεν. Δ/τριας Κ.Α.
5. Δ/ση Κ.Α.Α.
6. Όλες τις Δ/σεις της Γ.Γ.Κ.Α. και
το Τμήμα Διαδοχικής Ασφάλισης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδοτήσεως : 259 / 2010
ΤΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΣΤ' Τμήματος
Συνεδρίαση της 22ας Ιουνίου 2010

ΣΥΝΘΕΣΗ :

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Βασίλειος Κοντόλαιμος, Αντιπρόεδρος του Ν.Σ.Κ..

ΜΕΛΗ: Πέτρος Τριανταφυλλίδης, Ανδρέας Χαρλαύτης, Σπυρίδων Παπαγιαννόπουλος, Ανδρέας Ανδρουλιδάκης, Αικατερίνη Γρηγορίου, Βασιλική Τύρου και Κουήν Χουρμουζιάν, Νομικοί Σύμβουλοι.

ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ: Κ. Νασοπούλου, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ..

ΑΡ. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΣ : Το υπ' αριθμ. πρωτ. Φ. 10035/22779/1188/16-12-2009 έγγραφο της Δ/σης Κύριας Ασφάλισης Αυτοαπασχολούμενων Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων .

ΕΡΩΤΗΜΑ : Ερωτάται :

1. Έχει το δικαίωμα η ασφαλισμένη μητέρα να καταβάλει μειωμένες κατά 50% τις εισφορές του κλάδου κύριας σύνταξης για το δωδεκάμηνο που ακολουθεί το μήνα τοκετού στην περίπτωση που το τέκνο αποβιώσει αμέσως μετά τη γέννησή του ;

2. Το ανωτέρω δικαίωμα μπορεί να εφαρμοστεί και στην περίπτωση που το τέκνο αποβιώσει μερικούς μήνες μετά τον τοκετό, πάντα μέσα στο δωδεκάμηνο που ακολουθεί τον τοκετό ;
3. Οι παραπάνω διατάξεις έχουν εφαρμογή στην περίπτωση υιοθεσίας και παρένθετης μητρότητας ;
4. Υπάρχει δυνατότητα επιλογής του δικαιώματος από τον πατέρα (βιολογικό, θετό ή πατέρα που απέκτησε παιδί μέσω παρένθετης μητέρας) ;
5. Στην περίπτωση που η βιολογική ή η θετή μητέρα ή η μητέρα που απέκτησε παιδί μέσω παρένθετης μητέρας, αποβιώσει, μπορεί να κάνει χρήση του δικαιώματός ο πατέρας ;

ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ : Κων/να Νασοπούλου, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Επί του ανωτέρω ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα ΣΤ') γνωμοδότησε ως ακολούθως :

I. ΙΣΤΟΡΙΚΟ.

Ο Ο.Α.Ε.Ε. με τα υπ' αριθμ. ΔΙΕΣ/Φ7/19/8903/11-09-09 και ΔΙΕΣ/Φ7/19/89703/11-09-09 προς την Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων έγγραφα του έθεσε διευκρινιστικές ερωτήσεις σχετικά με το δικαίωμα των γυναικών ασφαλισμένων που αποκτούν παιδί να καταβάλουν για το δωδεκάμηνο που ακολουθεί το μήνα τοκετού, τις ασφαλιστικές τους εισφορές, για τον κλάδο κύριας σύνταξης, μειωμένες κατά 50%.

Κατόπιν αυτών, το πρώτο ερώτημα που τίθεται από την ερωτώσα Υπηρεσία είναι αν η μητέρα ασφαλισμένη μπορεί να κάνει χρήση του δικαιώματος της καταβολής, για δώδεκα μήνες, μειωμένων κατά 50% εισφορών, στην περίπτωση που το τέκνο αποβιώσει αμέσως μετά τον τοκετό. Σχετικά με το ζήτημα αυτό ο Ο.Α.Ε.Ε. επισυνάπτει την από 21-04-2009 γνωμοδότηση της Δ/σης Νομικών Υπηρεσιών του Οργανισμού, σύμφωνα με την οποία ναι μεν η διάταξη δεν ορίζει ότι πρέπει το παιδί να γεννηθεί και να είναι εν ζωή, αλλά ο σκοπός του νόμου ήταν να προστατευθεί ο θεσμός της

οικογένειας και το λόγο αυτό θεσπίστηκε η άνω διατάξη. Η φιλοσοφία της άνω διατάξεως αποσκοπούσε στην ενίσχυση του οικογενειακού εισοδήματος, λόγω της ελεύσεως του νέου προσώπου (τέκνου) στην οικογένεια και των αυξημένων αναγκών που συνεπάγεται αυτή. Συνεπώς για το παιδί που ζει έχει τις αυξημένες ανάγκες και για το λόγο αυτό θεσπίστηκε η μείωση κατά 50% των ασφαλιστικών εισφορών για ένα δωδεκάμηνο από την γέννησή του

Επί του θέματος αυτού διατυπώθηκαν δύο διαφορετικές απόψεις. Η Δ/ση Κύριας Ασφάλισης Μισθωτών της Γενική Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων με το υπ' αριθμ. Φ80000/21776/1778/21-10-2009 έγγραφό της (Υπηρεσιακό Σημείωμα) διετύπωσε τη γνώμη ότι, σε περίπτωση που το παιδί αποβιώσει εντός του δωδεκάμηνου, κατά το οποίο ισχύει η μείωση των εισφορών, αυτή πρέπει να διακοπεί, ενώ αν αυτό αποβιώσει αμέσως μετά τη γέννησή του, οι διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 141 του ν. 3655/2008 δεν εφαρμόζονται.

Αντιθέτως, η Δ/ση αυτοαπασχολούμενων της Γενική Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων με το υπ' αριθμ. Φ10035/19849/1044/2-9-2009 έγγραφό της υποστήριξε την άποψη ότι η πολιτεία πρέπει να χορηγήσει στη μητέρα που το παιδί της απεβίωσε αμέσως μετά την γέννησή του, ή λίγους μήνες αργότερα το δικαίωμα καταβολής μειωμένων κατά 50% των ασφαλιστικών της εισφορών, κλάδου κύριας σύνταξης για το δωδεκάμηνο που ακολουθεί το μήνα των τοκετών.

Το δεύτερο ερώτημα αφορά τις περιπτώσεις υιοθεσίας και παρένθετης μητρότητας, αν δηλαδή το δικαίωμα των μειωμένων κατά 50% εισφορών υπάρχει και στις περιπτώσεις της θετής μητέρας ή της μητέρας της οποίας το παιδί κυοφορήθηκε από άλλη γυναίκα (παρένθετη).

Επί του ζητήματος αυτού υποστηρίζεται η άποψη ότι η μητέρα που υιοθετεί ένα παιδί μπορεί να κάνει χρήση του ανωτέρω δικαιώματος, παρόλο που δεν υπάρχει τοκετός από την ίδια, είτε το παιδί υιοθετηθεί αμέσως μετά τη γέννησή του είτε μέσα σε εύλογο χρόνο από αυτήν, καθ' όσον και σε κάθε περίπτωση η θετή μητέρα έχει αυξημένες ανάγκες λόγω της έλευσης ενός νέου μέλους στην οικογένεια. Είναι όμως δυνατόν να υποστηριχθεί και η αντίθετη

άποψη, κατά την οποία μπορεί να γίνει χρήση του δικαιώματος μόνο όταν η υιοθεσία γίνεται αμέσως μετά τη γέννηση του παιδιού, ή μέσα σε εύλογο χρόνο, αλλά όχι οποτεδήποτε.

Περαιτέρω, εάν είναι γνωστή η βιολογική μητέρα του παιδιού, τότε κατά την άποψη της Υπηρεσίας θα πρέπει να εξεταστεί η περίπτωση που εκείνη έχει ήδη κάνει χρήση του εν λόγω δικαιώματος, οπότε δεν μπορεί να κάνει χρήση αυτού η θετή μητέρα.

Στην περίπτωση της παρένθετης μητρότητας, η ερωτώσα Υπηρεσία έχει την άποψη ότι μόνο η ασφαλισμένη που επιθυμεί να αποκτήσει τέκνο μπορεί να κάνει χρήση του δικαιώματος των μειωμένων κατά 50% εισφορών και όχι η παρένθετη μητέρα η οποία παραδίδει το τέκνο που γέννησε.

Στην περίπτωση που η βιολογική μητέρα αποβιώσει κατά τη γέννα και ο πατέρας αναλαμβάνει τη φροντίδα του παιδιού, η Υπηρεσία θεωρεί ότι αυτός μπορεί να κάνει χρήση του εν λόγω δικαιώματος. Το ίδιο και στην περίπτωση που δεν υπάρχει θετή μητέρα αλλά θετός πατέρας, ο οποίος υιοθετεί το παιδί και αναλαμβάνει τη φροντίδα του, καθώς και ο πατέρας του παιδιού που προήλθε από παρένθετη μητέρα.

Κατόπιν αυτών και με αφορμή τα ανωτέρω ερωτήματα που τέθηκαν από τις Υπηρεσίες του Ο.Α.Ε.Ε., τους προβληματισμούς που ανέκυψαν και τη διάσταση απόψεων μεταξύ των υπηρεσιών της Γεν. Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων υπεβλήθησαν τα ακόλουθα ερωτήματα :

1. Έχει το δικαίωμα η ασφαλισμένη μητέρα να καταβάλει μειωμένες κατά 50% τις εισφορές του κλάδου κύριας σύνταξης για το δωδεκάμηνο που ακολουθεί το μήνα τοκετού στην περίπτωση που το τέκνο αποβιώσει αμέσως μετά τη γέννησή του ;
2. Το ανωτέρω δικαίωμα μπορεί να εφαρμοστεί και στην περίπτωση που το τέκνο αποβιώσει μέρικους μήνες μετά τον τοκετό, πάντα μέσα στο δωδεκάμηνο που ακολουθεί τον τοκετό ;
3. Οι παραπάνω διατάξεις έχουν εφαρμογή στην περίπτωση υιοθεσίας και παρένθετης μητρότητας ;

4. Υπάρχει δυνατότητα επιλογής του δικαιώματος από τον πατέρα (βιολογικό, θετό ή πατέρα που απέκτησε παιδί μέσω παρένθετης μητέρας) ;
5. Στην περίπτωση που η βιολογική ή η θετή μητέρα ή η μητέρα που απέκτησε παιδί μέσω παρένθετης μητέρας, αποβιώσει, μπορεί να κάνει χρήση του δικαιώματός ο πατέρας ;

II. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ :

Με το άρθρο 141 παρ. 2 ν. 3655/2008 (ΦΕΚ'58^Α) «Διοικητική και οργανωτική μεταρρύθμιση του Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης και λοιπές ασφαλιστικές διατάξεις» ορίζεται ότι :

« Οι εισφορές του κλάδου κύριας σύνταξης με τις οποίες βαρύνονται οι γυναίκες ασφαλισμένες Φορέων Κύριας Ασφάλισης αρμοδιότητας του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας μειώνονται κατά 50%, κατά το δωδεκάμηνο απασχόλησης που ακολουθεί το μήνα του τοκετού. Για τους κλάδους κύριας ασφάλισης-σύνταξης αυτοαπασχολούμενων, που προβλέπεται καταβολή μειωμένων εισφορών από άλλη αιτία, δεν επιτρέπεται η σάρρευση μειώσεων αλλά ισχύει το μεγαλύτερο ποσοστό μείωσης. Σε περίπτωση λήψης επιδόματος λοχείας, η ανωτέρω μείωση των ασφαλιστικών εισφορών κλάδου κύριας σύνταξης χωρεί κατά το δωδεκάμηνο που έπεται της λήξης της επιδότησης λόγω λοχείας.

III. Σύμφωνα λοιπόν με τα ανωτέρω, με τις διατάξεις του άρθρου 141 ν. 3655/2008 ολοκληρώθηκε μια σειρά προστατευτικών μέτρων για την αντιμετώπιση του δημογραφικού προβλήματος και την ενίσχυση του θεσμού της οικογένειας. Ειδικότερα με την παρ. 2 του άρθρου αυτού για πρώτη φορά προβλέφθηκε ότι μητέρες ασφαλισμένες σε όλους τους φορείς κύριας ασφάλισης, καταβάλλουν εισφορές στον κλάδο κύριας σύνταξης μειωμένες κατά ποσοστό 50%. Η καταβολή των μειωμένων αυτών εισφορών λαμβάνει χώρα για τους πρώτους δώδεκα μήνες απασχόλησης μετά τη γέννηση κάθε παιδιού, ενώ σε περίπτωση επιδότησης λόγω λοχείας, το δωδεκάμηνο καταβολής μειωμένων εισφορών αρχίζει από τη λήξη της άδειας αυτής.

Στο σημείο αυτό επισημαίνουμε ότι στην Ελλάδα η παρεχόμενη προς το παιδί κοινωνική προστασία πραγματώνεται μέσω της ενίσχυσης της οικογένειας με την θεσμοθέτηση μεταξύ άλλων σύνθετων παροχών κοινωνικής ασφάλειας, που ενσωματώνουν στοιχεία τόσο κοινωνικοασφαλιστικού όσο και προνοιακού χαρακτήρα, όπως για παράδειγμα τα επιδόματα τα τέκνων ΔΛΘΕΜ, το επίδομα τρίτου παιδιού, η σύνταξη της πολύτεκνης μητέρας. Η διάπλαση δε μικτών συστημάτων κοινωνικής προστασίας προέκυψε από την αναγκαιότητα πραγμάτωσης της κοινωνικής ασφάλειας και συντονισμού των παραδοσιακών συστημάτων κοινωνικής πολιτικής, έτσι ώστε να προωθείται η αλληλεγγύη και η κοινωνική δικαιοσύνη παράλληλα με τις αρχές ανταποδοτικότητας των παροχών (Ηλέκτρα Κουτσούκου, Η νομική προστασία του παιδιού στην Ελλάδα : Οι κοινωνικές, ποινικές και συνταγματικές διαστάσεις της, διδακτορική διατριβή υπό δημοσίευση, Κόρινθος 2009, σελ. 216, Κ. Κρεμαλής Σύνθετες παροχές κοινωνικής ασφάλειας, Αθήνα 1984, σελ. 24).

Περαιτέρω, όμως και προκειμένου να απαντηθούν τα ανωτέρω υπό στοιχείο Ι τεθέντα ερωτήματα, είναι κρίσιμο να διερευνηθεί η σχέση της ασφαλισμένης μητέρας, φυσικής, θητικής ή παρένθετης, αλλά και του ασφαλισμένου πατέρα με το ως άνω νεοθεπισθέν δικαίωμα καταβολής μειωμένων εισφορών (σχετ. Γνωμ. Ν.Σ.Κ.194/2005 Ολομελείας & 197/2007).

Όπως ρητά επισημαίνεται στην εισηγητική έκθεση του ν. 3655/08, το μέτρο αυτό αποσκοπεί στην ενίσχυση του οικογενειακού εισοδήματος για την αντιμετώπιση των αυξημένων οικονομικών αναγκών που συνεπάγεται η έλευση ενός νέου μέλους στην οικογένεια. Η μείωση αυτή αφορά κάθε παιδί που γεννιέται μετά την ψήφιση του νόμου αυτού. Με την υιοθέτηση της καταβολής μειωμένων εισφορών, σε συνδυασμό, με τον πλασματικό χρόνο ασφάλισης που χορηγείται στις μητέρες ασφαλισμένες οποιουδήποτε ασφαλιστικού οργανισμού της χώρας, τη γονική άδεια ανατροφής παιδιών και τα επιδόματα κυοφορίας και λοχείας, συγκροτείται μια ολοκληρωμένη δέσμη μέτρων για την αντιμετώπιση του δημογραφικού προβλήματος και την ενίσχυση του θεσμού της οικογένειας.

Είναι, λοιπόν, σαφής η πρόθεση του εθνικού νομοθέτου κατά την θέσπιση της ως άνω διατάξεως να συνδράμει οικονομικά την οικογένεια μέσω της μειωμένης καταβολής εισφορών, προκειμένου να αντιμετωπισθεί το πρόβλημα της υπογεννητικότητας στην χώρα μας. Αυτό σημαίνει ότι στην προκειμένη περίπτωση τελικός αποδέκτης του εν λόγω ευεργετήματος δεν είναι το πρόσωπο της μητέρας, η οποία ως εκ της φύσεώς της βρίσκεται σε ιδιαίτερη κατάσταση υγείας, αλλά η οικογένεια, η οποία καλείται να αντιμετωπίσει τα αυξημένα οικονομικά βάρη που συνεπάγεται ο ερχομός ενός βρέφους (ιατρικές επισκέψεις, εξετάσεις, ιδιαίτερη διατροφή, baby sitter, πάνες κλπ.). Δικαιολογητικός λόγος λοιπόν της κρίσιμης διάταξης είναι η ενίσχυση του οικογενειακού προϋπολογισμού, αφού τα έξοδα ενός παιδιού υπάρχουν σε κάθε περίπτωση και είναι ανεξάρτητα από τον τρόπο που αυτό έρχεται σε μια οικογένεια, δηλαδή είτε με φυσικό τρόπο, είτε με υιοθεσία, είτε με τη χρήση παρένθετης μητέρας.

Συνεπώς, αληθής δικαιούχος του ανωτέρω δικαιώματος της καταβολής μειωμένων ασφαλιστικών εισφορών είναι κατ' αρχήν η μητέρα, φυσική ή θετή, υπό την ιδιότητά της ως του μέλους εκείνου της οικογένειας που φέρει το κύριο βάρος της επιμέλειας και της ανατροφής του παιδιού και υπό την αυτονόητη βεβαίως προϋπόθεση ότι αυτό είναι στη ζωή. Η μείωση αυτή των εισφορών αναφέρεται κατά την ρητή διατύπωση της προαναφερομένης διατάξεως στο χρονικό διάστημα των δώδεκα μηνών που ακολουθούν την γέννηση κάθε παιδιού, ενώ σε περίπτωση επιδότησης λόγω λοχείας, το δωδεκάμηνο καταβολής μειωμένων εισφορών αρχίζει από τη λήξη της άδειας αυτής. Επισημαίνεται δε ότι η χρήση της ευεργετικής αυτής διατάξεως είναι νοητή άπαξ και, ως εκ τούτου, σε περίπτωση που η φυσική μητέρα τύχει μειωμένων εισφορών κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα των δώδεκα μηνών μετά τον τοκετό, η θετή στερείται του ευεργετήματος.

Σε περίπτωση, όμως, που το παιδί αποβιώσει είτε αμέσως μετά την γέννησή του, είτε πριν την παρέλευση των δώδεκα μηνών, τότε η διάταξη του άρθρου 141 παρ. 2 ν. 3655/2008 δεν εφαρμόζεται, ή, αντίστοιχα, διακόπτεται η εφαρμογή της για το εναπομείναν του δωδεκαμήνου διάστημα και η μητέρα

ασφαλισμένη θα πρέπει να καταβάλλει ολόκληρες τις εισφορές της, καθ' όσον η ύπαρξη του παιδιού αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την εφαρμογή στο πρόσωπο της ανωτέρω εθνικής ρυθμίσεως.

Στην περίπτωση, όμως, της παρένθετης μητρότητας, δηλαδή όταν μία γυναίκα κυοφορεί και γεννά (φέρουσα ή κυοφόρος), ύστερα από εξωσωματική γονιμοποίηση και μεταφορά γονιμοποιημένων ωαρίων, με χρήση ωαρίου ξένου προς την ίδια, για λογαριασμό μίας άλλης γυναίκας, η οποία επιθυμεί να αποκτήσει παιδί, αλλά αδυνατεί να κυοφορήσει για ιατρικούς λόγους (άρθρο 3 παρ. 9 ν. 3385/2002), το εν λόγω ευεργέτημα παρέχεται μόνο στην θετή μητέρα και όχι στη φυσική (φέρουσα ή κυοφόρο), αφού μόνον αυτή βαρύνεται με την φροντίδα του παιδιού.

Περαιτέρω, όμως και όσον αφορά τον πατέρα, κατά την άποψη που επεκράτησε στο τμήμα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και υπεστήριξαν ο Πρόεδρος του Τμήματος, Βασίλειος Κοντόλαιμος, Αντιπρόεδρος του Ν.Σ.Κ. και οι νομικοί σύμβουλοι Πέτρος Τριανταφυλλίδης, Ανδρέας Χαρλαύτης, Σπυρίδων Παπαγιαννόπουλος, Ανδρέας Ανδρουλιδάκης, Αικατερίνη Γρηγορίου, Βασιλική Τύρου και Κουήν Χουρμουζιάν, αυτός σε καμμία περίπτωση δεν δύναται να κάνει χρήση του ως άνω δικαιώματος και να τύχει του ευεργετήματος της καταβολής μειωμένων ασφαλιστικών εισφορών, καθ' όσον κατά την ρητή διατύπωση του άρθρου 141 παρ. 2 ν. 3655/08 το ευεργέτημα αυτό χορηγείται μόνο στην μητέρα και ουδεμία αναφορά γίνεται ως προς το πρόσωπο του πατέρα, οι δε ασφαλιστικές διατάξεις, οι περιέχουσες ασφαλιστικό προνόμιο τυγχάνουν στενά ερμηνευτέες, αποκλεισμένης της διασταλτικής ερμηνείας ή της αναλογικής εφαρμογής τους (ΣτΕ 2033/90, ΕΔΚΑ 1990, σελ. 25, ΣτΕ 2035/1990 ΕΔΚΑ 1991, σελ. 25, ΣτΕ 4888/1988, ΕΔΚΑ 1989, σελ. 805, Γν. ΝΣΚ 711/2001)

Αντιθέτως, κατά την άποψη της εισηγήτριας παρέδρου, ο πατέρας δικαιούται να κάνει της ως άνω ευεργετικής διατάξεως σε περίπτωση που η μητέρα αποβιώσει και αυτός αναλάβει την αποκλειστική ευθύνη και φροντίδα του παιδιού. Και τούτο γιατί η αντίθετη άποψη οδηγεί σε δυσμενή διάκριση σε βάρος του πατέρα κατά παράβαση της συνταγματικά κατοχυρωμένης αρχής

της ισότητας (άρθρο 4 παρ. 2 του ισχύοντος Συντάγματος), δεδομένου ότι αφ' ενός μεν σκοπός της ρυθμίσεως είναι η ενίσχυση της οικογενείας, αφ' ετέρου δε δεν συντρέχουν αποχρώντες λόγοι που να δικαιολογούν την εξαίρεσή του από την εφαρμογή του ως άνω ευεργετήματος (σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της ισότητας βλ. ΣτΕ 2061/2006 & 1265/2006 σε Επιθεώρηση Δημοσίου και Διοικητικού Δικαίου 2008 σελ. 792 & 479, αντίστοιχα).

IV. Κατόπιν αυτών η απάντηση που προσήκει στα ανωτέρω ερωτήματα έχει ως ακολούθως :

1) Στην περίπτωση που το τέκνο αποβιώσει αμέσως μετά τη γέννησή του, η μητέρα δεν έχει δικαίωμα καταβολής μειωμένων κατά 50% εισφορών του κλάδου κύριας σύνταξης, αλλά οφείλει να καταβάλει ολόκληρο το ποσόν των αναλογουσών εισφορών της για το δωδεκάμηνο που ακολουθεί το μήνα τοκετού .

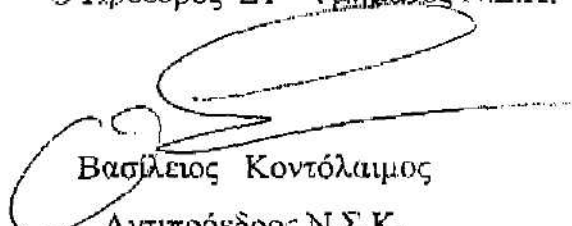
2) Στην περίπτωση που το τέκνο αποβιώσει μερικούς μήνες μετά τον τοκετό, πάντα μέσα στο δωδεκάμηνο που ακολουθεί, τότε διακόπτεται η εφαρμογή της ευεργετικής διάταξης του άρθρου 141 παρ. 2 ν. 3655/08 για το εναπομείναν του δωδεκαμήνου χρονικό διάστημα .

3) Η διάταξη του άρθρου 141 παρ. 2 ν. 3655/08 έχει εφαρμογή και στην περίπτωση της θετής μητέρας κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα των δώδεκα μηνών που ακολουθούν τον τοκετό, ανεξαρτήτως του τρόπου με τον οποίο αυτή απέκτησε παιδί, δηλαδή είτε μέσω υιοθεσίας, είτε μέσω παρένθετης μητρότητας, υπό την προϋπόθεση ότι η φυσική μητέρα δεν έχει κάνει χρήση του ευεργετήματος και .

4) Ο πατέρας σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να κάνει χρήση του υπό της διατάξεως του άρθρου 141 παρ. 2 ν. 3655/08 προβλεπομένου ευεργετήματος.

Θεωρήθηκε,

Αθήνα, 24 Σεπτεμβρίου 2010
Ο Πρόεδρος ΣΤ Τμήματος Ν.Σ.Κ.

Βασίλειος Κοντόλαιμος
Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Η Εισαγγελέτρια

Κωνσταντίνα Νασοπούλου
Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.